

Obsah

Předmluva / 7

1

„... jestli mě miluješ, můj anděli,

nermuť se tolik...“ / 11

Císař František Josef své choti

O VŠEDNÍCH VĚCECH A STAROSTECH MLADÉ CÍSAŘOVNY

2

„... v létě si obouvala střevice na bosé nohy
a nosila šaty přímo na nahém těle.“ / 19

Hraběnka Larischová-Wallersee o své tetě, císařovně

CÍSAŘOVNINA GARDEROBA

3

„Jsem otrokyní svých vlasů!“ / 25

Císařovna Alžběta o sobě

O RITUÁLECH KOLEM CÍSAŘOVNINÝCH VLASŮ

4

„Před zrcadlem stály obě císařovny
a měřily si lýtka...“ / 37

Hrabě Hanns Wilczek o „lýtkové soutěži“
francouzské císařovny Eugénie a císařovny Alžběty

O ALŽBĚTINĚ KULTU TĚLA

5

„Doufám, že v mé příjemné společnosti budeš mít
opět radost... z jídla.“ / 45

Císař František Josef své choti

O CÍSAŘOVNINÝCH STRAVOVACÍCH ZVYKLOSTECH

6

„Vidíc na cvičných lanech působila fantasticky,
jako bytost připomínající hada a ptáka zároveň.“ / 51

Constantin Christomanos o císařovně Alžbětě

O CÍSAŘOVNINĚ SPORTOVÁNÍ

7

„Přestože Její Veličenstvo císařovna má předepsány
spíše železité koupele, přijede nejprve do lázní
Kissingen, a to z tohoto důvodu...“ / 61

Dr. Kerzl v dopise k nadcházejícímu lázeňskému pobytu císařovny

O NEMOCECH, LÁZEŇSKÉ LÉČBĚ A LÉCÍCH

8

„Na křídlech zpěvu, moje milovaná, tě unesu...“ / 71

Z Lyrického intermezza Heinricha Heina,
zhudebněného Felixem Mendelssohnem-Bartholdym

O UMĚLECKÉM NADÁNÍ CÍSAŘOVNY ALŽBĚTY

9

„Když svět mi zhořkne a lidé omrzí, pak na Pegasa
vsednu a ze země se zvednu...“ / 79

Z poetického *Deníku* císařovny Alžběty

O CÍSAŘOVNINĚ CESTOVÁNÍ

10

„Prosím o zaslání plánu všech apartmánů...,
aby si Madame /císařovna/ potřebné pokoje mohla
sama vybrat.“ / 109

Z dopisu dvorního sekretáře pronajímateli zámku Sassetôt

O CESTOVNÍCH PŘÍPRAVÁCH A NÁLEŽITOSTECH
PŘI NADCHÁZEJÍCÍM POBYTU VE FRANCII

11

*„Nechť Titánie nejde mezi lid
ve světě, kde ji nikdo nechápe...“ / 119*

Z poetického Deníku císařovny Alžběty

O ÚZKOSTECH, OBAVÁCH, POVĚRÁCH A DEPRESÍCH

12

*„... teď klečící starý císař sám u rakve své choti, tak osamělý,
jak jen může člověk na zemi být...“ / 131*

František Karel Ginzkey o ovdovělém císaři Františku Josefovi

KONEC

13

*„Je to kříž být tolik závislý... na náladách
nějakého člověka!“ / 145*

Císař František Josef o Alžbětině kadeřnici

O DVORNÍCH DÁMÁCH A CÍSAŘOVNINÝCH SLUŽEBNÝCH

14

*„Je to překrásný obraz, ta postava tak skvělá a tvář spíše
mladistvého zjevu a příjemného výrazu...“ / 153*

Císař František Josef o posmrtném portrétu císařovny
od Julia Benczura

OBRAZOVÁ DOKUMENTACE A UPOMÍNKOVÉ PŘEDMĚTY

Stručné charakteristiky / 161

Prameny a literatura / 193

¹ Některé údaje o pramenech i dokumenty se ztratily

² Anita Pollaková v listu KURÍR, 26. listopadu 1994